

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü**

**SOSYAL BİLGİLER DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI**

(İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü**

**SOSYAL BİLGİLER DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI**
(İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)

Bu materyal Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretim programlarının güncellenmesi çalışmaları kapsamında kamuoyunun görüş, öneri ve eleştirilerini almak amacıyla hazırlanmıştır. Başka bir amaçla kullanılamaz. Öğretim programlarının nihai hali değildir.

İÇİNDEKİLER

ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL FELSEFESİ	3
ÖĞRETİM PROGRAMININ GENEL AMAÇLARI	3
ÖĞRETİM PROGRAMINDA TEMEL BECERİLER	4
ÖĞRETİM PROGRAMINDA DEĞERLER EĞİTİMİ	6
ÖĞRETİM PROGRAMINDA REHBERLİK	7
ÖĞRETİM PROGRAMINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	7
ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	8
ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	9
4. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	12
5. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	14
6. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	16
7. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	19

ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL FELSEFESİ

Öğretim programları bireysel, toplumsal, ekonomik ve bilimsel alanlarda yaşanmakta olan değişim ve gelişime bağlı olarak belirli aralıklarla güncellenmektedir. Bireyin var olan deneyimlerini dikkate alan, yaşama etkin katılımını, doğru karar vermesini, sorun çözmesini destekleyici ve geliştirici bir bakış doğrultusunda öğrenci merkezli yaklaşımlar ön plana çıkarmaktır. Geçen süre zarfında program uygulamaları ve sonuçları ile bu uygulamalara yönelik yapılan araştırmalar Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında güncelleme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı tümüyle davranışçı yaklaşımlardan öte, bilginin taşıdığı değeri ve bireyin var olan deneyimlerini dikkate alarak, yaşama etkin katılımını, doğru karar vermesini, sorun çözmesini destekleyici ve geliştirici bir yaklaşıma dayanmaktadır. Öğrenci merkezli, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine olanak sağlayan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı:

1. Her öğrencinin birey olarak kendine özgü olduğunu dikkate alır.
2. Öğrenme-öğretme süreçlerinde öğrencinin deneyiminden ve yakın çevresinden başlamayı önemser.
3. Beceri ve değer eğitimi hayat boyu öğrenme bağlamında ele alır.
4. Öğrencileri soru sormaya, sorgulamaya ve eleştirel düşünmeye teşvik ederek tartışma kültürü kazanmalarını amaçlar.
5. Öğrencilerin fiziksel ve duygusal açıdan sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesini önemser.
6. Millî ve manevi değerleri merkeze alarak, öğrencilerin kendi örf ve âdetleri çerçevesinde ruhsal, ahlâkî, sosyal ve kültürel yönlerden milli kimliklerinin gelişmesini temel alır.
7. Evrensel değerlerin benimsenmesine önem verir.
8. Öğrencilerin haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, işbirliğini önemseyen ve sosyal becerileri gelişmiş etkin vatandaşlar olarak yetişmesini önemser.
9. Öğrencilerin toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmasını sağlayarak problem çözme ve karar verme becerilerinin gelişmesini hedefler.
10. Öğrencilerin, bilim ve teknolojik gelişmelerin topluma yansımalarını sorgulayan, çağın gerektirdiği dijital yetkinliklere sahip ve geleceğe yönelik özgün fikirler geliştiren dijital vatandaşlar olarak yetişmelerine öncelik verir.
11. Öğrenme alanlarının yapısına bağlı olarak öğrencilerin disiplinler arası bakış geliştirmelerine katkı sağlar.
12. Öğrencilerin kendi ilgi, istek ve yeteneklerini keşfetmelerini; buna bağlı olarak meslekleri tanımlarını ve kendisine uygun meslek seçimi yapmalarını destekler.

Buradan hareketle; “Sosyal Bilgiler, toplu öğretim anlayışından hareketle sosyal bilimlerin pedagojik amaçlarla basitleştirildiği bir derstir.” şeklinde bir tanım yapılabilir.

ÖĞRETİM PROGRAMININ GENEL AMAÇLARI

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın genel amaçları 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nda ifade edilen Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Milli Eğitimin Temel İlkelerine uygun olarak şöyle ifade edilmektedir: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı öğrencilerin;

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak, vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, milli bilince sahip bir vatandaş olarak yetişmeleri,

2. Atatürk İlke ve İlkelerinin, Türkiye Cumhuriyetinin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp; demokratik, lâik, milli ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmaları,
3. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilmeleri,
4. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak, millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri,
5. Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekân algılama becerilerini geliştirmeleri,
6. Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları,
7. Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olmaları,
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak, kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde milli ekonominin yerini kavramaları,
9. Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmaları,
10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesneler, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algılamaları,
11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları,
12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlâkı gözetmeleri,
13. Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmeleri,
14. Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için kendine özgü görüşler ileri sürmeleri,
15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, lâiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçleri ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenlemeleri,
16. Milli, manevi değerleri temel alarak ve evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmeleri,
17. İnsanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak, ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri amaçlanmaktadır.

ÖĞRETİM PROGRAMINDA TEMEL BECERİLER

Bireyin içerisine doğduğu kültürel değerler başta olmak üzere; yetenek, beceri, tutum, estetik duyarlılık ve olumlu davranışlar kazanmasını da içeren bir süreç olarak tanımlanabilen eğitimde uluslararası geçerliliği olacak standartların uygulanabilmesi için Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ)'nin dikkate alınması gerekmektedir.

TYÇ'nin genel hedefi, ülkemizdeki tüm yeterliliklerin tanımlandığı, sınıflandırıldığı ve bunun sonucunda yeterlilikler arasında geçiş ve ilerleme gibi ilişkilerin belirlendiği bütünlük bir yapı sunmaktır. TYÇ hazırlama çalışmalarına dâhil olan kurum ve kuruluşlar arasındaki görüş birliğine göre söz konusu gereksinim ve öncelikleri karşılamak üzere hazırlanan TYÇ'nin katılımcı, sürekli geliştirilebilir, yeniliklere açık ve değişime öncülük eden bir çerçeve olması hedeflenmektedir.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde 8 anahtar yetkinlik bulunmaktadır. Anahtar yetkinlikler, hayat boyu öğrenme kapsamında her bireyin kazanması beklenen tanımlanmış yetkinliklerdir. Bunlar şu şekilde tanımlanmıştır:

- 1) Anadilde iletişim
- 2) Yabancı dillerde iletişim
- 3) Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler
- 4) Dijital yetkinlik
- 5) Öğrenmeyi öğrenme
- 6) Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler
- 7) İnisiyatif alma ve girişimcilik
- 8) Kültürel farkındalık ve ifade

Anahtar yetkinliklerin hepsi birbiriyle ilişkilidir ve her birinde eleştirel düşünme, yenilikçi, inisiyatif alma, problem çözme, risk değerlendirmesi yapma, karar alma ve duyguların yapıcı bir şekilde yönetilmesine odaklanılmaktadır. Anahtar yetkinliklerin hepsi aynı öneme sahiptir; çünkü her biri bilgi toplumunda başarılı bir yaşam için katkıda bulunabilmektedir. Bu yetkinliklerin pek çoğu birbiriyle uyuşmakta, birbirini kapsamakta ve birbirini destekleme esasına dayanmaktadır.

Yetkinliklerin birbiri ile olan çok yönlü ilişkilerinin yanında bazı derslerin öğretim programlarındaki kazanımların sekiz yetkinlik alanından biri veya bir kaçıyla daha yoğun bağlantılarının olduğu bir gerçektir. Bu çerçevede Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı başta sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler alanı olmak üzere diğer yetkinlik alanlarının becerileriyle de güçlü ilişkiler içindedir. Programın sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlik, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade, dijital yetkinlik alanlarıyla ilgili esas alınan beceriler aşağıda açıklanmıştır. Buna göre sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler alanında;

Sosyal Yetkinlikler içindeki beceriler; yapıcı iletişim yeteneği, tolerans gösterme, farklı bakış açılarını ifade edip anlama ve empati kurmayı içerir. Bireyler stres ve hayal kırıklıklarıyla başa çıkabilmeli ve aynı zamanda kişisel ve profesyonel yanlarını birbirinden ayırabilmelidir.

Vatandaşlıkla İlgili Yetkinlikler için beceriler; kamu mallarını etkili bir şekilde kullanma, bölgesel ve daha geniş toplulukları etkileyen problemleri çözmede işbirliği ve dayanışma sergilemekle ilgilidir. Bu, özellikle oy kullanma yoluyla bölgeselden ulusala ve oradan da dünyaya kadar tüm karar vericilik alanını kapsayan toplumsal ya da yakın çevre faaliyetlerine de çözümsel yenilikçi tepki ve yapıcı katılımı içerir.

İnisiyatif alma ve girişimcilik yetkinlik alanında; beceriler proaktif proje yöntemi (örneğin planlama, organize etme, yönetme, liderlik, temsil etme, analiz etme, iletişimde bulunabilme, sunabilme, sonuçlandırıp raporlayabilmeyi içeren) etkileyici sunum ve görüşme, hem bireysel hem de takımlarda işbirliği halinde çalışma yeterliğiyle ilişkilidir. Bu yetkinlik alanında bir kişinin güçlü ve zayıf yönlerini muhakeme edip tanımlama becerisi kazanması ve gerektiğinde değer biçme ve risk alması esastır.

Kültürel farkındalık ve ifade yetkinliği; kişinin doğuştan gelen kapasitesini kullanarak medya yoluyla bireysel ifade kadar sanat ve performans çalışmalarına değer verip keyif almasını içerir. Bu beceriler aynı zamanda kültürel faaliyetlerde sosyal ve ekonomik fırsatların farkındalığı, kişinin kendi yenilikçi yönünü ve diğerlerinin bakış açısını ifade etmeyi kapsar.

Dijital yetkinlik alanı; bilgiyi araştırma, toplama ve işleme yeteneğini ve bağlantıları tanımlarken sanalı gerçekten ayırmayı, eleştirel ve sistematik yolda kullanmayı içerir. Bireyler karmaşık bilgiyi üretmek, sunmak ve anlamak için teknolojik araçları kullanma becerileriyle birlikte internet hizmetlerine erişebilme, araştırma ve faydalanma becerilerine de sahip olmalıdır. Bireyler aynı zamanda eleştirel düşünme, yenilenmeyi desteklemek için bilim ve teknolojiyi kullanabilme becerilerine sahip olmalıdır.

Bütün bunlarla beraber belirtilen becerilerle doğrudan veya dolaylı bir ilişki içinde sosyal bilgiler dersi öğretim programında aşağıdaki becerilerin kazandırılması da amaçlanmaktadır.

1. Araştırma	12. Kanıt kullanma
2. Değişim ve sürekliliği algılama	13. Karar verme
3. Dijital okuryazarlık	14. Konum analizi
4. Eleştirel Düşünme	15. Medya okuryazarlığı
5. Empati	16. Mekânı algılama
6. Finansal okuryazarlık	17. Problem çözme
7. Girişimcilik	18. Sosyal katılım
8. Gözlem	19. Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama
9. Harita kullanma	20. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
10. İletişim	21. Yenilikçi Düşünme
11. Kalıp yargı ve önyargıyı fark etme	22. Zaman ve kronolojiyi algılama

ÖĞRETİM PROGRAMINDA DEĞERLER EĞİTİMİ

Temelde bireylerin iyi bir insan ve iyi bir vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri, tutum, davranış ve alışkanlıklarla donatmayı amaçlayan eğitim, bu yönüyle değer dolu bir etkinliktir. Bu bağlamda okullardaki değer eğitiminin amaçlarından biri öğrencilerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Millî eğitimin hedeflerinden biri de öğrencileri sağlıklı, mutlu bir şekilde hayata hazırlamak, iyi insan ve iyi vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri, tutum, davranış ve alışkanlıklarla donatmaktır. Eğitim sisteminin öncelikli hedefinin kültür aktarımını sağlamak olduğu göz önüne alındığında, değerler sisteminin eğitim süreci içerisinde kazandırılması ve yeni nesillere aktarılması kültür devamlılığı açısından da son derece önemlidir.

Millî, manevi ve evrensel değerleri tanıyan, benimseyen ve bunları içselleştirerek davranışa dönüştüren bireyler yetiştirmede öğretim programlarının katkısı göz ardı edilemez. Programlarda gizli ve açık bir şekilde yer alan millî, manevi, ahlaki ve evrensel değerler, öğrencilere hissettirilerek kazandırılmaya çalışılmalıdır. Bu bağlamda öğretmen yeterliliği ön plana çıkmaktadır. Değerleri kazandırma sürecinde rehber olan öğretmen, öğretim programında yer verilen bilgi ve becerileri kazandırmanın yanı sıra neyin iyi ve doğru olduğunu model olarak ve etkinlikler yoluyla verebilir. Millî, manevi ve evrensel değerleri tanıyan, benimseyen ve bunları içselleştirerek davranışa dönüştüren bireyler yetiştirmede içeriği itibarıyla sosyal bilgiler dersinin katkısı son derece büyüktür. Bu doğrultuda Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda aşağıdaki değerler yer almaktadır:

1. Aile birliğine önem verme	15. Hoşgörü
2. Bağımsızlık	16. İşbirliği
3. Barış	17. Kültürel mirasa duyarlılık
4. Bilimsellik	18. Öz kontrol
5. Çalışkanlık	19. Özgürlük
6. Dayanışma	20. Özgüven
7. Demokratik tutumu benimseme	21. Özsayı
8. Doğa sevgisi	22. Saygı
9. Doğal çevreye duyarlılık	23. Sorumluluk
10. Dürüstlük	24. Tarih bilinci
11. Estetik	25. Tasarruf
12. Eşitlik	26. Vatanseverlik
13. Etik	27. Yardımseverlik
14. Farklılıklara saygı	

ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA REHBERLİK

Öğretim programlarında ele alınacak rehberlik çalışmalarının içeriği, okulun özellikleriyle öğrencilerin gelişim dönemleri ve ihtiyaçlarına göre farklılık göstermektedir. Çünkü programlardaki rehberlik çalışmalarının içeriği bu dönemdeki çocukların gelişim özelliklerine uygun, akademik başarılarını destekleyici ve eğitim amaçlarıyla uyumlu biçimde hazırlanmalıdır.

İlkokul süreci içinde öğrencinin kendini tanıması, ilgi, yetenek ve özelliklerini keşfetmesi, geliştirmesi amaçlanır. Bu yıllarda, kişisel ve sosyal rehberlik alanında özellikle benlik saygısı, özyönetim, özdenetim, problem çözme ve karar verme gibi kişiliğin çeşitli yönlerini etkileyecek alanlarda bireysel gelişimi sağlamaya yönelik çalışmalar önemli bir yer tutar. Bu dönemde çocuklarda sosyal ilgi ve ait olma duygusunu geliştirme, başkalarının ihtiyaçlarına duyarlı olma, iletişim kurma, iş birliği yapma gibi sosyalleşme sürecini kolaylaştırma, rehberlik çalışmalarından beklenen yararlar içindedir. Eğitsel rehberlik alanında okula ilgi, zamanı iyi kullanma, planlı çalışma, eğitime değer verme gibi temel tutum ve becerilerin kazandırılması amacıyla uygun fırsatlar ve öğrenme yaşantıları kazandırılması çok önemlidir.

Ortaokulda kişisel ve sosyal rehberlik alanında, ergenin kişilik bütünlüğünü kazanması, yetişkinler dünyasına hazırlanması, yaşam felsefesini oluşturmaya, kendine güvenen, sosyal ilişkilerde başarılı, iletişim kurabilen, zamanı verimli kullanabilen, iş birliği yapabilen ve empati kurabilen güçlü bir birey olarak yaşadığı ortama, değişikliklere aktif uyum sağlaması amaçlanır. Eğitsel rehberlik alanında, ergenin kendini tanıması, çevrede kendine açık eğitim olanaklarını öğrenmesi, gizli güçlerini geliştirmesi için uygun ortam ve fırsatlar sağlanması gerekir. Kendini gerçekleştirme yolunda vereceği tüm kararlarda kendi özellikleri ve çevre koşullarına duyarlı ve bilinçli olabilmesine çalışılır.

ÖĞRETİM PROGRAMINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Öğretim programlarındaki becerilerin, kazanımların ve değerlerin istenilen düzeyde kazandırılması öğretim programlarının temel amacıdır. Bu amaç doğrultusunda, öğrencilerin aktif olduğu modern öğretim yaklaşımlarının uygulanması, öğrenme ortamlarının ve ders kapsamında kullanılacak materyallerin amaca uygun seçilmesi, becerilerin ve kazanımların süreç içerisinde izlenmesi ve öğrencilerin gelişimlerinin kontrol edilmesi gerekmektedir. Becerilerin, değerlerin ve kazanımların istenilen düzeyde kazandırılması öğrenme ve öğretme süreciyle ölçme ve değerlendirme uygulamalarının eş güdümlü, birbirini destekleyici şekilde uygulanmasıyla mümkün olacaktır.

Eğitim ve öğretim sürecinde gerçekleştirilecek ölçme ve değerlendirme uygulamaları üç aşamada ele alınabilir. Bu aşamalar; ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçları, kullanılabilecek ölçme araçları, uygulamalar sırasında dikkat edilecek hususlardır. Bunlar:

1. Hazırbulunuşluğun Belirlenmesi (Tanıma amaçlı değerlendirme)

Öğrencilerin dönem, ünite ve ders öncesinde bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışlar bağlamında ne durumda, düzeyde olduğunu görmektir. Bu doğrultuda, yıllık planda konuların işlenişi için ayrılan sürelerin gözden geçirilmesi, kullanılabilecek öğrenme-öğretme yaklaşımlarının belirlenmesi önemlidir. Bu amaç için gözlem formları ve hazırbulunuşluk testleri kullanılarak öğrencilerin ön öğrenmeleri ve becerilerine ilişkin bilgiler elde edilebilir. Bunların dışında varsa bir önceki döneme/yıla ait hazırlanan portfolyolar kullanılabilir. Bir önceki eğitim ve öğretim yılına ait portfolyo, e-portfolyo var ise buradaki ürünlere bakarak öğrencilerin beceri, ilgi ve yeteneklerine yönelik bilgiler öğrenilebilir.

2. İzleme (Biçimlendirme Amaçlı) Değerlendirme

Bu aşamada ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amacı; dönemin başından sonuna kadar doğrudan öğrencilere not vermek değil, öğretimi geliştirmek, öğrencilerin öğrenme eksiklerini belirlemek, ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarmaktır. Bu süreçte; öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini kazanma durumları başta olmak üzere öğretim programına özgü becerilerin gelişiminin izlenmesi önem taşımaktadır. Süreç içerisinde öncelikle beceri ve kazanımların izlenmesi amacıyla başta performansla dayalı durum belirleme araçları kullanılabilir.

Bunlar; öz değerlendirme, akran değerlendirme, grup değerlendirme, portfolyolar, e-portfolyolar ve projelerdir. Bu araçların puanlanması için analitik ve bütünsel puanlama anahtarları kullanılması gerekmektedir. Ayrıca süreç içerisinde doğal gözlemlerden de yararlanılabilir.

Yukarıdaki ölçme araçlarının yanı sıra klasik ölçme araçlarından da yararlanılabilir. Bunun için ünite sonu testler, çalışma yaprakları vb. de kullanılabilir. Burada özellikle hem yazılı sınavlarda hem de öğrenme öğretme sürecinde açık uçlu sorulardan yararlanılmasına özen gösterilmelidir. Süreçte öz, akran ve grup değerlendirmelerinin kullanımı öğretim programının amaçları açısından önemlidir.

Öz, akran ve grup değerlendirmelerinin verimli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için üç aşamada uygulanmalıdır. İlk aşamada sözel, ikinci aşamada ise yazılı olarak kendi öğrenme sürecine, in, ürününe yönelik değerlendirmelerde bulunmasıdır. Üçüncü aşamada ise dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formları, dereceleme ölçekleri gibi çeşitli araçları kullanılarak puanlamalar yapılabilir. Bu aşamaların sırasıyla uygulanmasına dikkat edilmelidir. Projelerin uygulanmasında ise öğrencilerin ilgi, istek, yetenek ve motivasyonları dikkate alınmalıdır. Süreç içerisinde izleme testleri; bütün kazanımları dikkate alarak ve çeşitli madde türlerini içermelidir. Açık uçlu soruların uygulanmasında dereceli puanlama anahtarı ile puanlanması objektif olması açısından önemlidir.

3. Sonuç / Ürün odaklı değerlendirme:

Öğrenme öğretme süreci sonunda, öğrenmelerin ne düzeyde gerçekleştiğini görmek amacıyla değerlendirme yapılmalıdır. Bu amaç için sonuç odaklı değerlendirme için dönem sonunda uygulama sınavları, klasik sınavlar uygulanabilir. Öğrencinin dönem boyunca varsa yaptığı projelerin sunumu yaptırılabilir. Öğrencilerin hazırladığı portfolyolar sonuç odaklı olarak da değerlendirilebilir.

Bu aşamada yazılı sınavların uygulanmasında dönem içerisinde işlenen kazanımlar dikkate alınarak sorular hazırlanmalıdır.

ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasında aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi beklenmektedir.

1. Öğrencilerin bilgi, beceri, değer ve kavram boyutlarında hazırbulunuşluk düzeyini dikkate alınmalıdır.
2. Sosyal bilgiler ünitelerinde; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimler ve insan hakları ve vatandaşlık bilgisi konuları toplulaştırılmış olarak ele alınmaktadır. Konular tarih ünitesi, coğrafya ünitesi, insan hakları ve vatandaşlık ünitesi diye ayrı ayrı değil, disiplinler arası yaklaşımla işlenmelidir.
3. Kazanımların gerçekleştirilmesinde "yerellik, güncellik, disiplinlerarasılık, yansıtıcı sorgulama, geçmiş-bugün-gelecek bağlantısı, zaman-süreklilik-değişim ve esneklik" gibi sosyal bilgiler öğretiminin temel ilkeleri dikkate alınmalıdır. Vurgulanan bu ilkeler açısından gerektiğinde işleniş sürelerinde değişiklik yapılabilir.
4. "Sosyal bilimler olarak sosyal bilgiler" ve "yansıtıcı düşünme olarak sosyal bilgiler" anlayışlarına önem verilmelidir. Öğrencilere, sosyal bilimcilerin (coğrafyacının, tarihçinin, vb.) bilimsel yöntemleri sezdirilmelidir. Okulun içindeki ve dışındaki olaylardan yararlanılarak, öğrenciler sık sık gerçek hayat problemleri ve çelişkili durumlarla karşılaştırılmalı ve karşılaştıkları sosyal problemler üzerine yansıtıcı düşünceleri sağlanmalıdır.
5. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda değer ve beceriler kazanımlarla birebir ilişkilendirilmiştir. Ancak değer ve beceri öğretiminin hayat boyu öğrenme çerçevesinde ele alınması için söz konusu değer veya beceriler uygun görülen farklı kazanım ve ünitelerle de ilişkilendirilmelidir.
6. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda kavram öğretimi önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle kavram öğretiminde sınıflamalar (tek boyutlu-çok boyutlu kavramlar gibi) ve farklı kavram öğretimi yaklaşımları dikkate alınmalıdır. Anlam karmaşası, kavram karmaşası ve kavram yanlışlarının giderilmesine yardımcı olunmalıdır.

7. Programda uygun görülen yerlerde ders içi ve ders dışı ilişkilendirmeler yapılabilir.
8. Olguları ve olayları aktarmak ya da öğrencilere ders kitaplarını ezberletmek yerine, aktif öğrenmeye dayalı etkinlikler uygulanmalıdır. Yeni etkinlikler tasarlanırken, dersin genel amaçları, kazanımlar, farklı öğrenme stilleri ve öğrencilerin ilgi, yetenek ve ihtiyaçları göz önüne alınmalıdır.
9. Millî ve dinî bayramlar, mahallî kurtuluş ve kutlama günleri, önemli olaylar, belirli gün ve haftalardan yararlanılarak, öğrencilerin tarihsel duyarlılığı geliştirilmelidir.
10. Sosyal bilgiler öğretiminde okul dışı ortamlardan da faydalanmaya önem verilmelidir. Bu çalışmalar okulun yakın çevresinden (okul bahçesi gibi) pazaryerine, resmî dairelere, fabrikalara, sergilere, arkeolojik kazılara, atölyelere, müzelere ve tarihî mekânlara (tarihî yapılar, anıtlar, müze-kentler, savaş alanları, sanal müze gezisi) yönelik olabilir.
11. Efsaneler, destanlar, masallar, atasözleri, halk hikâyeleri, türküler ve şiirler vb. yararlanılarak sosyal bilgiler dersi edebî ürünlerle desteklenmeli ve öğrenciler; konuları sevdirecek roman, tarihî roman, hikâye, hatıra, gezi yazısı ve fıkra gibi edebî ürünler okumaya teşvik edilmelidir. Ayrıca uygun görülen kazanımlar resim, musiki, minyatür, gravür, hat, heykel, mimari, tiyatro, sinema gibi geleneksel ya da modern sanat ürünleriyle desteklenmelidir.
12. Kazanımlarla ilgili güncel ve tartışmalı konular, farklı tartışma teknikleri kullanılarak ve problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme ve araştırma becerileriyle ilişkilendirilerek sınıfa taşınabilir.
13. Son yıllarda dijital teknolojilerdeki gelişmelere bağlı olarak vatandaşlık hak ve sorumluluklarıyla ilgili yeni durumlar (dijital vatandaşlık, e-devlet, sanal ticaret, sosyal medya vb.) ve bir takım sorunlar (dijital bölünmüşlük, kimlik hırsızlığı, kişisel bilginin gizliliği, siber dolandırıcılık, siber zorbalık vb.) ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin dijital vatandaşlık yeterliliklerini geliştirmek amacıyla konuyla ilgili ders içi ve ders dışı etkinliklere yer verilmelidir.
14. Ünitenin yapısına uygun olan değerlendirme araç ve yöntemleri seçilmelidir. Sadece öğrenme ürünü değil, öğrenme süreci de değerlendirilmelidir. Değerlendirmede geleneksel yöntemlerle, alternatif değerlendirme yöntemleri birlikte kullanılmalıdır.

ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Öğrenme Alanları

Öğrenme alanı, birbiri ile ilişkili bilgi, beceri ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden disiplinler arası bir yapıdır. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı yedi öğrenme alanı çerçevesinde yapılandırılmıştır.

1. Birey ve Toplum
2. Kültür ve Miras
3. İnsanlar, Yerler ve Çevre
4. Üretim, Dağıtım ve Tüketim
5. Bilim, Teknoloji ve Toplum
6. Etkin Vatandaşlık
7. Küresel Bağlantılar

Birey ve Toplum

Temel olarak “ben” ve “biz” olma süreçlerini içeren bu öğrenme alanında sosyal bilimlerden psikoloji, sosyoloji ve sosyal psikolojiye odaklanılmakla birlikte disiplinler arası bir yaklaşım da benimsenmiştir. Buna göre öğrenciler “ben” ve “biz” olma süreçlerini etkileyen mekânsal, tarihi ve kültürel faktörleri de değerlendirme imkânı bulacaklardır.

Kültür ve Miras

Temelde tarih odaklı olan bu öğrenme alanı kültür ve kültürel mirası ön plana çıkaran bir yapıya sahiptir. Türk kültürünü oluşturan temel öğelerden hareketle kültürün korunması ve geliştirilmesini sağlayacak bir milli bilincin oluşturulmasını amaçlamaktadır. Böylece öğrenciler kültürel öğelerin, bir toplumu diğer toplumlardan ayıran özellikler olduğunu kavrarlar. Diğer taraftan da yerelden ulusala ve ulusaldan evrensele doğru taşınarak dünya kültürel mirasının renklenmesine ve zenginleşmesine katkı sağladığını kavrarlar.

İnsanlar, Yerler ve Çevre

İnsan yaşamı için gerekli mekânsal temel bilgi, beceri ve değerleri öğrencilere kazandırmayı amaçlayan bu öğrenme alanı, temelde coğrafya odaklıdır. “İnsanlar, Yerler ve Çevre” öğrenme alanı ile insanın çevresi ile etkileşimini tanımak, bu konuda çeşitli beceri ve değerleri kullanarak bu etkileşimin neden ve sonuçlarını anlamak ve geleceğe yönelik bireysel ya da toplumsal bakış açısı kazanabilmek amaçlanmaktadır. İnsan, yer ve çevre etkileşimi, geniş ve renkli bir yelpaze oluşturur. Günümüzün teknolojik gelişmeleri sonucunda insanlar tüm dünya ile iletişim kurabilmekte, bu sayede etkilemekte ve etkilenmektedirler. Sosyal Bilgiler dersi ile ilköğretim boyunca “İnsanlar, Yerler ve Çevre” öğrenme alanı sayesinde bu eksiğin giderilmesine çalışılacaktır. Öğrenciler bu alana, basitten karmaşığa, yakından uzağa ve bulunduğu yerden çevreye doğru açılan ve gittikçe kompleks bir hâl alan bir yaklaşım ile dahil edileceklerdir.

Üretim, Dağıtım ve Tüketim

Bu öğrenme alanının temelini öğrencilerin girişimci ve bilinçli tüketici becerilerinin geliştirilmesi oluşturur. Ülke ekonomisinde de kaynakların yetersiz olduğunu kavrar ve mevcut kaynakları korumak gerektiğinin önemine inanır. Kendi ekonomik yaşantısını diğerlerinininki ile karşılaştırır, farklılıkları ve benzerlikleri ortaya koyar. Yaşadığı yerin ekonomik koşullarını inceler ve geliştirmek için çaba gösterir. “Üretim, Dağıtım ve Tüketim”, ekonomiyle ilgili ünite ve konuların tipik temasıdır. Öğrenciler üretim, dağıtım ve tüketim ile ilgili temel kavramları öğrenir. Öğrencilerin meslekleri tanıyarak, ilgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği özelliklerini bilmesi hedeflenmiştir.

Bilim, Teknoloji ve Toplum

Bu öğrenme alanında; yenilikçi, eleştirel ve bilimsel düşüncenin bilim ve teknolojiye gelişmelerin temeli olduğunu; bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgiye ulaşmada teknolojiyi kullanma becerisi edinir. Öte yandan, teknolojilerin günlük hayatları ile ne derecede ilişkili olduğunu öğrenirken bazı teknolojik ürünlerin doğaya verdiği zararları tartışır. Bilimsel eserlerin yasalarla korunduğunu fark ederek akademik dürüstlük ilkelerini dikkate alır.

Etkin Vatandaşlık

Bu öğrenme alanı sosyoloji ve siyaset bilimi çerçevesinde etkin vatandaşlık kavramına odaklanmaktadır. Öğrencilerin, grup, kurum ve sosyal örgütlerin nasıl oluştuğunu; onları etkileyen ve kontrol eden mekanizmaları; bunların bireyleri ve kültürü nasıl etkileyip kontrol ettiklerini ve varlıklarını nasıl sürdürüp değiştirdiklerini bilmesi önemlidir. Bu konuda elde edilen bilgi ışığında, öğrenciler “Toplumumuzda ve diğer toplumlarda grupların, kurumların ve sosyal örgütlerin rolü nedir? Grup, kurum ve sosyal örgütlerden ben nasıl etkileniyorum? Grup, kurum ve sosyal örgütler nasıl değişirler? Bu değişikliklerde benim rolüm nedir?” sorularına cevap verebilmelidir. Toplum yaşamında doğacak sorunların en önemli güvencesi olarak örgütlü bir devlet gücünün varlığını kavrarlar. Toplumsal sorunların nasıl çözüldüğünü ve düzenin nasıl sağlandığını anlayarak, egemenliğin kaynağının millete dayandığı yönetimlerde, birey haklarının ve toplum düzeninin nasıl korunduğunu fark ederler. Toplumsal hizmetlere ve değişik resmî etkinliklere katılma yollarını öğrenerek, yönetimi etkilemek için hangi demokratik yolların olduğunu kavrarlar.

Küresel Bağlantılar

Günümüzde inançlar, fikirler, insanlar, sermaye, bilgi ve teknoloji kültürel ve siyasi sınırları aşarak küresel boyutta hareket halindedir. Böyle bir dönemde devletler de kendisi dışındakilerle bir yandan işbirliği yaparken

diğer taraftan rekabet etmektedirler. Öğrencilerin bu ilişkileri kavrama ve değerlendirme konusunda bilinçli olmaları gerekmektedir. Küresel bağlantılar öğrenme alanı ile gelişen dünyanın gündemini takip eden, karşılaştığı sorunlara çözüm üretebilen etkin ve sorumlu Türk vatandaşları yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları ve Süreleri

SINIFLAR	4. SINIF			5. SINIF			6. SINIF			7. SINIF		
ÖĞRENME ALANI	Kazanım	Süre Oranı (%)	Ders Saati	Kazanım	Süre Oranı (%)	Ders Saati	Kazanım	Süre Oranı (%)	Ders Saati	Kazanım	Süre Oranı (%)	Ders Saati
BİREY VE TOPLUM	5	11,1	12	4	12	13	4	9,3	10	4	11,1	12
KÜLTÜR VE MİRAS	4	13	14	5	16,7	18	6	21,3	23	6	27,8	30
İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRE	6	18,5	20	5	17,6	19	5	13	14	4	13,9	15
BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM	5	14,8	16	5	11,1	12	4	11,1	12	4	11,1	12
ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	5	17,6	19	6	17,6	19	6	16,7	18	6	13,9	15
ETKİN VATANDAŞLIK	5	11,1	12	4	11,1	12	6	15,6	17	5	11,1	12
KÜRESEL BAĞLANTILAR	4	13,9	15	5	13,9	15	4	13	14	4	11,1	12
TOPLAM	34	100	108	34	100	108	35	100	108	33	100	108

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlar, ünitelere göre numaralandırılmıştır. Numaralandırma sisteminde dersin adı, sınıf düzeyi, ünite numarası ve kazanım numarasına yer verilmiştir. Kazanımlarla ilgili sınırlamalar ve açıklamalar kazanımı izleyen satırda ifade edilmiştir.

Dersin kodu

Sınıf düzeyi

SB. 4. 1. 1.

Ünite numarası

Kazanım numarası

4. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

1. BİREY VE TOPLUM

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında saygı, öz saygı, hoşgörü gibi değerlerle; kanıt kullanma, zaman ve kronolojiyi algılama, empati kurma gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.4.1.1. Resmî kimlik belgesini inceleyerek kişisel kimliğine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

Resmi kimlik belgesini inceleyerek bu belgenin ne tür bilgiler içerdiği fark ettirilir.

SB.4.1.2. Yaşamına ilişkin belli başlı olayları kronolojik sıraya koyar.

Kendisine ait önemli gördüğü (doğum, ilk konuşma, okula başlama vb.) olayları kronolojik olarak sıralaması istenir.

SB.4.1.3. Bireysel ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini tanıır.

SB.4.1.4. Kendisini farklı özelliklere sahip diğer bireylerin yerine koyar.

SB.4.1.5. Diğer bireylerin farklılıklarını saygı ile karşılar.

2. KÜLTÜR VE MİRAS

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında aile birliğine önem verme, kültürel mirasa duyarlılık, vatanseverlik gibi değerlerle; kanıt kullanma, zaman ve kronolojiyi algılama, değişim ve sürekliliği algılama gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.4.2.1. Sözlü, yazılı, görsel kaynaklar ve nesnelerden yararlanarak aile tarihini oluşturur.

SB.4.2.2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir.

Yakın çevresinde yer alan bir müze, tarihi bir mekân gezisi ya da sanal müze çalışması yapılabilir.

SB.4.2.3. Geleneksel çocuk oyunlarını değişim ve süreklilik açısından günümüzdeki oyunlarla karşılaştırır.

SB.4.2.4. Milli Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Milli Mücadelenin önemini kavrar.

Kazanım biyografi öğretimi bağlamında ele alınacaktır. Ayrıca Millî Mücadele’deki çocuk ve öğrenci kahramanları üzerinde de durulacaktır.

3. İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRE

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında doğa sevgisi gibi değerlerle; mekânı algılama, harita kullanma, konum analizi, tablo, grafik, diyagram çizme ve yorumlama gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.4.3.1. Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Yönler ile doğal ve beşeri unsurlara yakınlık, uzaklık açısından konum analizi yapılacaktır.

SB.4.3.2. Günlük yaşamında kullandığı mekânların krokisini çizer.

SB.4.3.3. Yaşadığı çevredeki doğal ve beşerî unsurları ayırt eder.

Öğrencilerin yakın çevrelerini tüm unsurlarıyla birlikte tanımaları sağlanacaktır.

SB.4.3.4. Çevresinde meydana gelen hava olaylarını gözlemleyerek bulgularını resimli grafiklere aktarır.

Gözlem yapma süresi farklı hava olaylarının gözlemlenmesine imkân verecek şekilde belirlenir. Ayrıca hava olaylarını aktarırken grafik okuma ve oluşturma becerileri üzerinde durulur.

SB.4.3.5. Yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Edebi ürünlerden yararlanılarak kazanımın işlenmesine önem verilir.

SB.4.3.6. Doğal afetlere yönelik gerekli hazırlıkları yapar.

Öğrencinin yaşadığı çevrede karşılaşma olasılığı olan doğal afetlere öncelik verilecektir. Deprem çantası hazırlığı konusuna da değinilecektir.

4. BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında Bilimsellik ve doğal çevreye duyarlılık gibi değerlerle; değişim ve yenilikçilik gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.4.4.1. Çevresindeki teknolojik ürünleri, kullanım alanlarına göre sınıflandırır.

SB.4.4.2. Kullandığı teknolojik ürünlerin zaman içindeki gelişimini kavrar.

SB.4.4.3. Teknolojik ürünlerin hayatımızda ve çevremizde yaptığı değişiklikleri dikkate alarak geçmişle bugünü karşılaştırır.

SB.4.4.4. Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir.

SB.4.4.5. Teknolojik ürünleri kendisine, başkalarına ve doğaya zarar vermeden kullanır.

Teknolojik ürünler için hazırlanan kullanım kılavuzlarına dikkat çekilebilir.

5. ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında öz kontrol, sorumluluk, tasarruf, öz kontrol ve tasarruf gibi değerlerle; karar verme ve finansal okuryazarlık gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.4.5.1. İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçim yapar.

Kaynakların sınırlılığı ve fayda-maliyet dengesi göz önüne alınacaktır.

SB.4.5.2. Temel ekonomik kavramları kullanarak ailesi ve yakın çevresinin ekonomik faaliyetlerini tanır.

Gelir, gider, bütçe, üretim, tüketim ve meslek gibi kavramları kullanarak öğrencinin yakın çevresindeki ekonomik faaliyetlerini gözlemlemeleri ve raporlaştırmaları sağlanacaktır.

SB.4.5.3. Sorumluluk sahibi bir birey olarak bilinçli tüketici davranışları sergiler.

SB.4.5.4. Kendi bütçesini oluşturur.

Ailesi ile işbirliği yaparak gelir gider tablosu üzerinde gösterilecektir.

SB.4.5.5. Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır.

Sahip olduğu kaynakları rasyonel kullanarak tasarrufta bulunmalarını sağlar

6. ETKİN VATANDAŞLIK

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında sorumluluk, işbirliği ve bağımsızlık gibi değerlerle; sosyal katılım ve karar verme gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.4.6.1. Çocuk olarak haklarının farkına varır.

Çocuk Hakları Sözleşmesi'ndeki maddeler esas alınacaktır.

SB.4.6.2. Aile ve okul yaşamındaki kendi söz ve eylemlerinin sorumluluğunu alır.

SB.4.6.3. Okul yaşamında gerekli gördüğü eğitsel sosyal etkinlikleri önerir.

SB.4.6.4. İlgi ve istekleri doğrultusunda okulunda veya yakın çevresindeki eğitsel sosyal etkinliklere katılır.

SB.4.6.5. Ülkesinin bağımsızlığı ile bireysel özgürlüğünün ilişkisini ve kendisinin bu konudaki rolünü tanımlar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışı ile ulusal egemenlik ilişkilendirilir.

7. KÜRESEL BAĞLANTILAR

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında hoşgörü ve farklılıklara saygı gibi değerlerle; araştırma ve empati gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.4.7.1. Dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanır ve tanıtır.

Araştırdığı bir ülkeyi görsel materyallerle sınıfta tanıtır.

SB.4.7.2. Yaşadığı yerleşim biriminin başka yerleşim yerleri ile olan ilişkilerini araştırır.

SB.4.7.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır.

Görsel ve yazılı iletişim araçları ile kültürel unsurlardan kıyafet, yemek, oyun, aile ilişkileri gibi konular üzerinde durulacaktır.

SB.4.7.4. Farklı kültürlerle saygı gösterir.

5. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

1. BİREY VE TOPLUM

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında bilimsellik, aile birliğine önem verme ve sorumluluk gibi değerlerle; sosyal katılım gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.5.1.1. Birlikte yaşamının gereği olarak oluşan grupları ve kurumları bilir.

Aile, arkadaş grubu, akrabalar gibi sosyalleşmeye katkıda bulunan gruplara ve okul gibi kurumlara vurgu yapılacaktır.

SB.5.1.2. Katıldığı gruplarda aldığı rollerin gerektirdiği hak ve sorumluluklara uygun davranır.

SB.5.1.3. Çocuk haklarının kullanımına ve ihlallerine örnekler verir.

2. KÜLTÜR VE MİRAS

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında estetik ve kültürel mirasa duyarlılık gibi değerlerle; Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, araştırma gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.5.2.1. Somut kalıntılarından yola çıkarak kadim uygarlıkların insanlık tarihine katkılarını tanır.

Anadolu ve Mezopotamya uygarlıkları ele alınacaktır.

SB.5.2.2. Çevresindeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesneleri ve yapıtları tanıtır.

SB.5.2.3. Ülkemizin çeşitli yerleri ile kendi çevresinin kültürel özelliklerini benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırır.

SB.5.2.4. Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki rolünü önemser.

SB.5.2.5. Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihi gelişimini değerlendirir.

Cumhuriyet'in ilk yıllarından bugüne gündelik hayatta yerleşmiş kültürel unsurların süreklilik ve değişimi üzerinde durulur.

3. İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRE

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında doğal çevreye duyarlılık ve dayanışma gibi değerlerle; harita kullanma ve gözlem gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.5.3.1. Haritalar üzerinde yaşadığı bölgenin yeryüzü şekillerini genel olarak kavrar.

Harita çizilirken belirli oranlarda küçültme yapıldığına değinilir. Ölçek türlerine ve hesaplamalarına girilmez. Fizikî haritada yer alan temel unsurlar (renk ve semboller) ve bu unsurların anlamları üzerinde durulur.

SB.5.3.2. Yaşadığı bölgede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar.

SB.5.3.3. Bölgesindeki doğal özellikler ile beşeri özelliklerin nüfus ve yerleşim üzerindeki etkilerini ilişkilendirir.

Nüfusun dağılışıma etki eden nedenler üzerinde durulur. İnsanların doğal ortamı değiştirme ve ondan yararlanma şekillerine kanıtlar gösterilir.

SB.5.3.4. Yaşadığı çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgular.

SB.5.3.5. Doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklerle açıklar.

4. BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında dürüstlük, öz kontrol, çalışkanlık ve bilim etiği gibi değerlerle; dijital okuryazarlık gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.5.4.1. Sanal ortamda ulaştığı bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğini sorgular.

Medya okuryazarlığı üzerinde durulacaktır.

SB.5.4.2. Sanal ortamı güvenli kullanmayı önemser.

Online alışveriş, güvenli internet kullanımı, kimlik hırsızlığı gibi konular ele alınacaktır.

SB.5.4.3. Teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışır.

SB.5.4.4. Buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerini belirler.

SB.5.4.5. Yaptığı çalışmalarda bilimsel etiğe uygun davranır.

Yaptığı çalışmalarda yararlandığı kaynakları gösterme ve aslını koruma üzerinde durulacaktır.

5. ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında işbirliği ve özgüven gibi değerlerle; yenilikçilik, girişimcilik ve araştırma gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.5.5.1. Yaşadığı bölgenin ekonomik faaliyetlerini araştırır.

Ekonomik faaliyetlerle coğrafi özellikler ilişkilendirilecektir.

SB.5.5.2. Çevresindeki ekonomik faaliyetlerin, insanların sosyal hayatlarına etkisini araştırır.

SB.5.5.3. Kullandığı temel ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz eder.

SB.5.5.4. İş birliği yaparak üretim, dağıtım ve tüketime dayalı yeni fikirler geliştirir.

Farklı alanlarda yeni fikirler geliştiren başarılı girişimcilerin çalışmalarından örnekler verilerek öğrenciler yeni fikirler üretmeye teşvik edilir.

SB.5.5.5. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır.

SB.5.5.6. Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlere bağlı gelişen meslekleri araştırır.

6. ETKİN VATANDAŞLIK

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında özgürlük ve bağımsızlık gibi değerlerle; araştırma ve sosyal katılım gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.5.6.1. Çevresindeki toplumsal ihtiyaçlarla bu ihtiyaçlara hizmet eden kurumları ilişkilendirir.

Günlük yaşantısında ilişkide olduğu kurumlar ele alınarak bu kurumların halka hizmet sunma sorumluluğu vurgulanacaktır. Çevresindeki resmî kurum ve sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerini araştırması sağlanacaktır.

SB.5.6.2. Yaşadığı yerin yönetim birimlerinin temel görevlerini kavrar.

SB.5.6.3. Temel haklarının ne olduğunu ve temel haklarını kullanmayı bilir.

Temel haklarından katılım ve düşünce özgürlüğü hakkı üzerinde durulur.

SB.5.6.4. Millî Egemenlik ve bağımsızlık sembollerine değer verir.

7. KÜRESEL BAĞLANTILAR

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında kültürel mirasa duyarlılık gibi değerlerle; araştırma ve yenilikçilik gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.5.7.1. Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde yaşadığı ilin yeri ve önemini araştırır.

Tarım, sanayi, turizm, ulaşım, kültür, eğitim gibi farklı ekonomik faaliyet alanlarıyla ilişkilendirilir.

SB.5.7.2. Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır.

SB.5.7.3. Turizmin uluslararası ilişkilerdeki önemini kavrar.

Farklı ülke toplumlarının birbirini daha yakından tanımasının, kültürel zenginliklerini görmesinin, karşılıklı önyargılarını fark etmesinin ve benzeri etkileşimlerin sağladığı kazançlar üzerinde durulacaktır.

SB.5.7.4. Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir.

Dünyanın farklı ülkelerinden örnekler seçilerek ortak mirasın anlamı üzerinde durulur.

SB.5.7.5. Toplumun ilgi, istek ve ihtiyaçlarını araştırarak rekabetçi fikirler önerir.

6. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

1. BİREY VE TOPLUM

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında dayanışma ve yardımseverlik gibi değerlerle; eleştirel düşünme, zaman ve kronolojiyi algılama gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.6.1.1. Sosyal rollerin zaman içerisindeki değişimini inceler.

SB.6.1.2. Bireyin gelişiminde ve toplumsal birlikteliğin oluşmasında sosyal, kültürel ve tarihî bağların etkisini önemser.

Kültür ve din, dil, tarih gibi kültürü oluşturan unsurları ele alınır.

SB.6.1.3. Toplumda uyum içerisinde yaşayabilmek için farklı cinsiyet, sosyo-ekonomik ve kültürel gruplara karşı önyargıları sorgular.

SB.6.1.4. Toplumsal birlik ve bütünlüğün sürekliliğinin sağlanmasında sorumluluk alır.

Sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın önemi üzerinde durulur.

2. KÜLTÜR VE MİRAS

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında kültürel mirasa duyarlılık ve tarih bilinci gibi değerlerle; zaman ve kronolojiyi algılama gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.6.2.1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasi, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

Destan, yazıt ve diğer kaynaklardan yararlanılacaktır.

SB.6.2.2. İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.

SB.6.2.3. Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri bilir.

SB.6.2.4. Türklerin Anadolu'yu yurt edinme sürecini analiz eder.

SB.6.2.5. Türkiye Selçukluları döneminde kültürel faaliyetlerin Anadolu'nun Türkleşme ve İslamlaşma sürecine katkılarına kanıtlar gösterir.

SB.6.2.6. Tarihî ticaret yollarının toplumlar arası siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerdeki rolünü kavrar.

3. İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRE

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında vatanseverlik ve doğal çevreye duyarlılık gibi değerlerle; mekânı algılama ve harita kullanma gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.6.3.1. Konum ile ilgili kavramları kullanarak kıtaların, okyanusların ve ülkemizin coğrafi konumunu tanımlar.

Jeopolitik, iklim, ulaşım gibi Türkiye'nin mutlak ve göreceli konumuna yönelik çıkarımlarda bulunulacaktır.

SB.6.3.2. Türkiye'nin temel fizikî coğrafya özelliklerini harita üzerinde gösterir.

SB.6.3.3. Türkiye'nin temel beşerî coğrafya özelliklerini harita üzerinde gösterir.

SB.6.3.4. Türkiye'de görülen iklim özelliklerini harita üzerinde gösterir.

SB.6.3.5. Dünyanın farklı doğal ortamlarındaki insan yaşantılarından yola çıkarak, iklim özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur.

Çöl iklimi, kutup iklimi, muson iklimi üzerinde durulacaktır.

4. BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında etik ve bilimsellik gibi değerlerle; yenilikçilik ve araştırma gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.6.4.1. Sosyal bilimlerdeki çalışma ve bulgulardan hareketle sosyal bilimlerin toplum hayatına etkisine örnekler verir.

Psikoloji, felsefe, antropoloji, arkeoloji, vb. bilimlerden örnekler verilerek sosyal bilimleri oluşturan disiplinler fark ettirilecektir. Türkiye'deki bilim ve teknolojinin gelişimine yönelik çalışmalara da değinilir.

SB.6.4.2. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki yaşam üzerine etkilerine ilişkin özgün fikirler ileri sürer.

Uygulama ve eserlerinden yola çıkarak Atatürk'ün akılcılığa ve bilime verdiği önemi konusuna da değinilir.

SB.6.4.3. Bilimsel araştırma basamaklarını kullanarak araştırma yapar.

SB.6.4.4. Telif ve patent hakları saklı ürünlerin yasal yollardan temin edilmesinin gerekliliğini savunur.

5. ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında vatanseverlik, doğal çevreye karşı duyarlılık ve sorumluluk gibi değerlerle; girişimcilik, yenilikçilik ve araştırma gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.6.5.1. Ülkemizin kaynaklarıyla ekonomik faaliyetlerini ilişkilendirir.

Kaynakların ülke ekonomisindeki yeri ve önemini tartışılır.

SB.6.5.2. Kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin canlı yaşamına etkilerini tartışır.

SB.6.5.3. Türkiye'nin coğrafi özelliklerini dikkate alarak, yatırım ve pazarlama proje önerileri sunar.

SB.6.5.4. Vatandaşlık sorumluluğu ve ülke ekonomisine katkısı açısından vergi vermenin gereğini ve önemini savunur.

SB.6.5.5. Türkiye ekonomisinin gelişmesi ile nitelik dokusu gelişmiş insan gücü arasında ilişki kurar.

SB.6.5.6. İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği kişilik özelliklerini, beceri ve eğitim sürecini araştırır.

6. ETKİN VATANDAŞLIK

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında demokratik tutumu benimseme ve eşitlik gibi değerlerle; eleştirel düşünme, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.6.6.1. Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.

SB.6.6.2. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde yasama, yürütme ve yargı güçleri arasındaki ilişkiyi kavrar.

Kuvvetler ayrılığı ilkesi ile yasama, yürütme ve yargı gücünün her birinin kendine has yetki ve sorumluluklarının olduğu üzerinde durulacaktır.

SB.6.6.3. Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları değerlendirir.

Siyasî partiler, sivil toplum kuruluşları, medya ve bireyler (kamuoyu) kapsamında konu işlenecektir.

SB.6.6.4. Toplumsal hayatımızda demokrasinin önemini örnek olaylardan yola çıkarak tartışır.

15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü konunun işlenmesi sırasında ele alınır.

SB.6.6.5. Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak hak ve sorumluluklarının anayasal güvence altında olduğunu kavrar.

SB.6.6.6. Türk tarihinden güncel örneklerden yola çıkarak kadının toplumsal hayattaki değerini savunur.

Pozitif ayrımcılık, ekonomik, siyasal ve toplumsal temsil gibi olumlu, kadına şiddet ve cinsiyet ayrımcılığı gibi olumsuz konular üzerinde durulacaktır.

7. KÜRESEL BAĞLANTILAR

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında kültürel mirasa duyarlılık gibi değerlerle; araştırma ve eleştirel düşünme gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.6.7.1. Türkiye'nin konumuna dayalı olarak üstlendiği çeşitli uluslararası rolleri analiz eder.

Türkiye'nin dünyada siyasi, kültürel, ekonomik, askerî ve dinî açılardan oynadığı uluslararası çeşitli roller ele alınacaktır.

SB.6.7.2. Ülkemizin diğer ülkelerle olan ekonomik ilişkilerini araştırır.

Konu kaynaklar ve ihtiyaçlar açısından ele alınır.

SB.6.7.3. Türk Cumhuriyetleri, komşu ve diğer ülkelerle olan kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik ilişkilerimizi Atatürk'ten itibaren millî dış politika anlayışı ele alınacaktır.

SB.6.7.4. Uluslararası popüler kültürün, kültürümüz üzerindeki etkisini sorgular.

Kültürümüze ait olmayan unsurların, medya araçları yoluyla toplum hayatını nasıl etkilediği fark ettirilir.

7. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

1. BİREY VE TOPLUM

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında özgürlük ve sorumluluk gibi değerlerle; iletişim ve medya okuryazarlığı gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.7.1.1. İletişimi etkileyen tutum ve davranışları analiz ederek kendi tutum ve davranışlarını sorgular.

SB.7.1.2. Bireysel ve toplumsal ilişkilerde olumlu iletişim yollarını kullanır.

SB.7.1.3. Medyanın sosyal değişim ve etkileşimdeki rolünü tartışır.

Seçilen bir medyanın (tv, internet, akıllı telefonlar vb.) bireyler arasındaki iletişimi ve toplumsal olarak da kültürü nasıl değiştirdiğini tartışmaları beklenmektedir.

SB.7.1.4. İletişim araçlarının kullanımında hak ve sorumlulukları yerine getirir.

Doğru bilgi alma hakkı, özel hayatın gizliliği, düşünceyi açıklama ve kitle iletişim özgürlüğü arasındaki ilişki değerlendirilecektir. Ayrıca İstiklâl Savaşı'nda Darüşşafakalı öğrencilerin telgrafçılık eğitimlerinin oynadığı rol örnek olarak gösterilebilir. Atatürk'ün iletişime verdiği öneme kanıtlar gösterilir.

2. KÜLTÜR VE MİRAS

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında hoşgörü ve estetik gibi değerlerle; kanıt kullanma gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.7.2.1. Tarihsel olay ve yorumlara dayanarak Osmanlı Devleti'nin siyasî güç olarak ortaya çıkışını ve bunu etkileyen faktörleri açıklar.

Kuruluştan İstanbul'un fethine kadar olan dönemde devletin hüküm sürdüğü coğrafya ve iskân politikası ile askerî, ekonomik ve toplumsal yapı ele alınır.

SB.7.2.2. Osmanlı Devleti'nin fetih siyasetini örnekler üzerinden analiz eder.

Gaza ve cihat anlayışı, iskân politikası, millet sistemi üzerinde durulacaktır.

SB.7.2.3. Avrupa'daki gelişmelerle bağlantılı olarak Osmanlı Devleti'ni değişime zorlayan süreçleri kavrar.

Coğrafi keşifler, Rönesans, Aydınlanma Çağı, Reform, Fransız İhtilali, Sanayi İnkılâbı, sömürgecilik konularına da değinilecektir.

SB.7.2.4. Seyahatnamelerden hareketle Türk kültürüne ait unsurları örneklendirir.

İbn Battuta ve ahîlik ile Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nden dönemin halk kültürüne dair örnekler kullanılır.

SB.7.2.5. Osmanlı Devleti'nde ıslahat hareketleri sonucu ortaya çıkan kurumlardan hareketle toplumsal ve ekonomik değişim hakkında çıkarımlarda bulunur.

SB.7.2.6. Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir.

3. İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRE

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında özgürlük gibi değerlerle; kanıt kullanma, problem çözme, tablo, grafik, diyagram çizme ve yorumlama gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.7.3.1. Örnek incelemeler yoluyla geçmişten günümüze, yerleşmeyi etkileyen faktörler hakkında çıkarımlarda bulunur.

SB.7.3.2. Türkiye'de nüfusun dağılışının nedenlerinden hareketle Türkiye'nin nüfus özelliklerini yorumlar.

Tablo ve grafikler kullanarak ülkemiz nüfusunun özellikler ile ilgili verileri yorumlaması sağlanır.

SB.7.3.3. Göçün neden ve sonuçlarını tartışır.

Örnek olaylarla göçün neden ve sonuçları incelenir.

SB.7.3.4. Temel haklardan yerleşme ve seyahat özgürlüğü hakkı üzerinde durulur.

Temel haklarını bilir ve kullanır.

4. BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında özgüven, bilimsellik ve özgürlük gibi değerlerle; Zaman ve kronolojiyi algılama gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.7.4.1. Bilginin korunması, yaygınlaştırılması ve aktarılmasında değişim ve sürekliliğin farkına varır.

Yazının icadından günümüze kadar farklı depolama, yaygınlaştırma ve aktarma teknikleri üzerinde durulacaktır.

SB.7.4.2. Türk ve İslam medeniyetinde yetişen bilginlerin bilimsel gelişme sürecine katkılarını tartışır.

Türk-İslam medeniyetinin ulaştığı seviyeye vurgu yapılır. Harezmi, Farabi, İbn-i Sina, Birûni, Yusuf Has Hacip, El Cezari, İbn Battuta, İbn Haldun, Ali Kuşçu, Uluğ Bey, Sabuncuoğlu Şerafettini, Piri Reis, Takiyüddin, Kâtip Çelebi gibi bilim adamlarına ve bunların çalışmalarına değinir.

SB.7.4.3. 15-20.yüzyıllar arasında Avrupa’da yaşanan gelişmelerin günümüz bilimsel birikiminin oluşmasına etkisini yorumlar.

Matbaanın icadı, Dünya’nın yuvarlak olduğunun kabul edilmesi, yerçekimi kanununun bulunması, buhar makinasının icadı vb. gelişmeler ile bunların etkileri ele alınır.

SB.7.4.4. Özgür düşüncenin bilimsel gelişmelere katkısını tartışır.

5. ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında dayanışma, dürüstlük ve çalışkanlık gibi değerlerle; araştırma, değişim ve sürekliliği algılama, zaman ve kronolojiyi algılama gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.7.5.1. Üretimde ve yönetimde toprağın önemini tarihten günümüze örneklerle açıklar.

SB.7.5.2. Tarihten ve günümüzden örnekler vererek üretim teknolojisindeki gelişmelerin sosyal ve ekonomik hayata etkilerini değerlendirir.

SB.7.5.3. Vakıfların ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına ve sosyal yaşamdaki rolüne tarihten ve günümüzden örnekler verir.

Kamu yararına çalışan dernek ve vakıflarla sınırlı kalınır.

SB.7.5.4. Tarih boyunca Türklerde meslek edindirme ve meslek etiği kazandırmada rol oynayan kurumları tanıır.

Ahilik ve lonca teşkilatı ile meslek odaları ve meslek okulları üzerinde durulur.

SB.7.5.5. Dünyadaki gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan yeni meslekleri dikkate alarak mesleki tercihlerine yönelik planlama yapar.

Güncel olduğu kadar geleneksel meslekler de ele alınır.

SB.7.5.6. Dijital teknolojilerin üretim, dağıtım ve tüketim ağında meydana getirdiği değişimleri analiz eder.

E-ticaret (gerçek ürünler kadar bilgisayar oyunları gibi sanal/dijital ürünler) üzerinde durulacaktır.

6. ETKİN VATANDAŞLIK

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında demokratik tutumu benimseme ve hoşgörü gibi değerlerle; problem çözme gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.7.6.1. Demokrasiyi ve gelişim evrelerini açıklar.

Tarihimizdeki demokratik değerler ve uygulamalar da örnekler üzerinden değerlendirilecektir. Burada eleştirel düşünme ile zaman ve kronolojiyi algılama becerileri kullanılacaktır.

SB.7.6.2. Atatürk’ün Türk demokrasisinin gelişimine katkılarını açıklar.

Kongreler, TBMM’nin açılması, Cumhuriyet’in ilanı, çok partili hayata geçiş denemeleri gibi gelişmeler ele alınır.

SB.7.6.3. Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin temel niteliklerini toplumsal hayattaki uygulamalarla ilişkilendirir.

SB.7.6.4. Demokrasinin uygulanma süreçlerinde karşılaşılan sorunları tartışır.

Demokratik toplumlardaki anti-demokratik uygulamalarla ilgili güncel sorunlar üzerinde durulacaktır.

SB.7.6.5. Bir yaşam biçimi olarak demokratik tutumu benimser.

7. KÜRESEL BAĞLANTILAR

Bu öğrenme alanı işlenirken kazanımların ele alınması sırasında barış, farklılıklara saygı ve işbirliği gibi değerlerle; problem çözme, kalıpyargı ve önyargıyı fark etme gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.7.7.1. Türkiye'nin üyesi olduğu uluslararası kuruluşlara örnekler verir.

SB.7.7.2. Türkiye'nin ilişkide olduğu ekonomik bölge ve kuruluşları tanır.

SB.7.7.3. Çeşitli kültürlerle yönelik sahip olduğu kalıp yargıları irdeler.

SB.7.7.4. Küresel sorunların çözümüne yönelik işbirliğiyle çözüm önerileri sunar.

Küresel iklim değişimi, doğal afetler, açlık, terörizm ve göç konuları ele alınacaktır.

TASLAK

Bu materyal Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretim programlarının güncellenmesi çalışmaları kapsamında kamuoyunun görüş, öneri ve eleştirilerini almak amacıyla hazırlanmıştır. Başka bir amaçla kullanılamaz. Öğretim programlarının nihai hali değildir.